

Abraham spreekt ten beste voor de inwoners van Sodom en Gomorra – zo hoorden we in de eerste lezing. Later zal Mozes telkens weer pleiten voor Gods uitverkoren volk bij de Heer.

Dat voorspreker zijn is dus een bijbels gegeven dat doorgaat in de Kerk, met Maria als eerste en alle heiligen met haar, ook de zaligverklaarden voor wie de verering beperkt is.

Vandaag denk ik aan Titus Brandsma, wiens gedachtenis wij gisteren vierden sinds zij zaligverklaring in 1985.

Anno Brandsma geboren bij Bolsward in 1881 als een van de zes kinderen in het gezin, ging 11 jaar oud naar kostschool bij de franciscanen in Megen (Brabant), 18 jaar oud trad hij in bij de karmelieten in Boxmeer en koos als kloosternaam Titus, de naam van zijn vader.

Hij bleef altijd klein van gestalte en met een zwakke gezondheid maar was zeer intelligent.

Hij werd naar Rome gestuurd voor verdere studie in filosofie en kwam daar in aanraking met de wereldkerk, wat natuurlijk een geweldig verruimende ervaring was.

Terug in het vaderland ging hij in Oss doceren, maar ook altijd was hij altijd begaan met de medemens in nood.

In 1923 werd in Nijmegen de katholieke universiteit gesticht en werd hij hoogleraar in de filosofie en de mystiek. Een man met een ongelooflijke energie, die nooit nee kon zeggen als er een beroep op hem werd gedaan. Hij was een van de initiatiefnemers van de bedevaartskerk in Dokkum in 1926, zoals het fries en de friese cultuur hem na aan het hart lagen. Maar nooit vergat hij in alle bezigheden het wezenlijke, zoals hij zei: Vóór alles moeten wij God als de beslissende grondslag van ons bestaan zien. Dat geloof heeft hem door alles heen gedragen tot het laatste toe, in Dachau.

In 1932 Rector Magnificus geworden hield hij een opmerkelijke rede over het godsbegrip, waarin hij zei maar moeilijk te kunnen begrijpen dat de moderne mens met zoveel mogelijkheden zo gemakkelijk zonder God kon leven en waarschuwde voor de pseudo-religie van blonde edelgermanen onder een 'goddelijke' Führer.

In 1935 werd hij door zijn overste naar Amerika gestuurd vanwege een nieuwe karmelstichting aldaar. Kort daarvoor was hij door Aartsbisschop De Jong benoemd tot geestelijk adviseur van de katholieke journalistenvereniging. Dat betrof 30 katholieke kranten in ons land.

Een vooruitziende blijk want intussen waren de nazi's in opkomst. Titus waarschuwde fel tegen Hitler. De nazibeweging is een zwarte pest. Ze is heidens, zei hij.

Toen ons land bezet was, zeiden de bisschoppen, die al vóór de oorlog in 1934 en 1936 een herderlijk schrijven tegen de NSB hadden doen uitgaan, in een herderlijk brief in januari 1941: wij kunnen niet langer zwijgen zonder ons geestelijk ambt te verraden. De katholieke arbeidersvereniging is nu aan de nationaal socialistische beweging onderworpen. Daarom kunnen katholieken niet langer lid van deze vereniging blijven. Een ander probleem was de Nederlandse Pers. Titus Brandsma werd door de aartsbisschop naar de hoofdredacteuren van katholieke kranten gestuurd om nazi propaganda te verbieden.

Titus ging op pad, werd verraden en op 19 januari 1942 in Nijmegen gearresteerd, naar Scheveningen gebracht, vervolgens Amersfoort en tenslotte naar Dachau.

De gevangenen werden op alle mogelijke manieren geslagen en vernederd: uren in de ijzige kou en regen opgesteld staan, uitputtend werk, mishandelingen.

De zwakke en zieke Titus werd extra geslagen en getrapt maar bleef altijd vriendelijk, gaf een deel van zijn portie eten weg en had humor. Medegevangenen kwamen zijn troost en zegen vragen en steeds drong hij er bij hen op aan ook voor de kampbewaarders en pijnigers te bidden. Ja, pater, maar dat vind ik zo moeilijk. Titus: je hoeft het ook niet de hele dag te doen.

Hij werd geranseld, steeds opnieuw, maar bleef opgewekt en straalde blijmoedigheid uit, verklaarde

een van zijn medegevangenen later. In zwakheid sterk – door zijn diep geloof.

Zonder ophouden vermaande hij zijn medegevangenen: verval niet in haat, wees geduldig. Wij zijn in een donkere tunnel maar wij moeten voorwaarts gaan. Aan het einde zal het eeuwig licht ons toestralen.

Dat kwam voor hem op 19 juni 1942 door een dodelijke injectie.

De zaligverklaring van Titus Brandsma heeft niet alleen op zijn persoon betrekking, maar onderstreept dat anderen die in gelijke omstandigheden hun leven gaven, bij God in vrede zijn.

Een zaligverklaring wil ook de waarde en de betekenis van een bepaalde weg van leven en sterven in het licht stellen, ten voorbeeld.

De christelijke waarde waarvoor Titus Brandsma zijn leven heeft gegeven is de waarheid tegen de leugenachtige propaganda die de werkelijkheid en de mensen geweld aandoet.

Eerlijkheid, oprechtheid, liefde voor de waarheid is de belangrijkste waarde, zo wees een Europese enquête uit enige jaren geleden.

Wij ervaren in onze tijd maar al te goed hoe de waarheid geweld wordt aangedaan door politieke partijen, hoe mensen door de media gemanipuleerd worden, hoe moeilijk het is in onze wereld de waarheid te onderscheiden van de schone schijn.

Titus Brandsma vond dat de christene van zijn tijd zich met allerlei goede en belangrijke zaken bezighielden maar dat de vraag naar de verhouding tot God te weinig aan de orde kwam, onze tijd is niet anders.

Titus vond dat het in het Christelijk geloof allereerst om God gaat. En God kan ons alleen naderbij komen wanneer wij oprecht en eerlijk naar Hem zoeken.

Titus Brandsma heeft eerlijk naar God gezocht en in de diepste duisternis heeft hij Gods aanwezigheid ervaren.

Wij mogen Hem vereren, wij moeten ook iets van hem leren: zorg voor gerechtigheid en waarheid in deze wereld en het zoeken naar God.

Zalige Titus Brandsma bid voor ons.

Amen.